

PART IV

ORTOGRAFIA

1. INTRODUCCIÓ

L'escriptura és un sistema convencional de representació gràfica d'una llengua i constitueix una modalitat d'expressió lingüística amb atributs propis.

El sistema gràfic d'una llengua consta d'un conjunt de caràcters que en representen els elements significatius. En català, la base d'aquest sistema gràfic és l'*alfabet* o *abecedari*, que és l'inventari de grafies, anomenades *lletres*, que representen d'una manera general sons de la llengua. Però el codi escrit comprèn també elements gràfics que no representen sons. És el cas dels *signes de puntuació*, que permeten discriminar seqüències del discurs i es corresponen sovint amb elements fònics suprasegmentals com l'entonació (cf. I, § 8.7), o dels *signes matemàtics*, els *símbols* o les *xifres*, que solen representar mots complets o conceptes. Així mateix, l'escriptura se serveix d'una sèrie d'elements i procediments per a distingir valors diferents d'una mateixa grafia. És el cas dels *signes diacrítics*, que modifiquen determinades lletres, o de les formes diferents que pot tenir una mateixa lletra, segons una seriació (minúscula, majúscula) i una tipologia (rodona, cursiva, negreta, versaleta) establertes (cf. § 7).

L'ortografia delimita el sistema gràfic d'una llengua i n'ordena l'escriptura: en defineix els elements, els atorga valors i en regula els usos. Tradicionalment, l'ortografia s'ha ocupat de l'ús de les grafies, especialment les lletres, en relació amb l'escriptura dels mots. Amb el temps, l'evolució dels sistemes de producció i difusió de la informació ha modificat els hàbits d'escriptura i lectura, i ha posat en relleu altres aspectes, com els tipogràfics.

L'ús de les lletres del català en la grafia dels mots es fonamenta bàsicament en criteris de pronúncia, etimologia i tradició gràfica. Tanmateix, aquesta diversitat de factors i les particularitats de cada mot fan que els usos de les lletres no sempre es puguin reduir fàcilment a regles homogènies i sistemàtiques.